

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mráky ve věci žalobkyně: **Ing. I. S.**, zastoupené advokátkou JUDr. Nikolou Jílkovou, Ph.D., Drobného 72, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí ze dne 13. 8. 2021, č.j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 13. 7. 2022, čj. 61 Ad 6/2021 - 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně prodělala onkologické onemocnění. V červnu 2020 požádala o přiznání invalidního důchodu, důchod jí byl přiznán. Posuzující lékařka (na základě zdravotnické dokumentace praktického lékaře a lékařských zpráv doložených žalobkyní) uvedla, že trvá remise (*postupný návrat k plnému fungování pacienta*) a v důsledku onemocnění poklesly pracovní schopnosti žalobkyně o 35 % – samotná diagnóza představovala 25 %, profese žalobkyně pak 10 %.

[2] V dubnu 2021 tatáž posuzující lékařka zdravotní stav žalobkyně znovu posoudila (opět na základě písemných podkladů). Uvedla, že u žalobkyně byla dosažena plná remise a její pracovní schopnosti poklesly o 25 %; k připočtení dalších 10 procentních bodů lékařka nepřistoupila, práci žalobkyně označila za fyzicky lehkou. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) proto žalobkyni odňala invalidní důchod.

[3] Žalobkyně proti rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu podala námitky. V srpnu 2021 byl tedy její zdravotní stav znovu posouzen (opět jen na základě písemných podkladů). Posuzující lékař souhlasil s předchozím posudkem. ČSSZ proto námitky žalobkyně zamítla.

[4] Žalobkyně se bránila žalobou. Krajský soud v Hradci Králové (pobočka v Pardubicích) zadal dvěma posudkovým komisím Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), aby posoudily zdravotní stav žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Komise v Hradci Králové ve svém posudku uvedla, že invalidní důchod byl žalobkyni

přiznán vlivem posudkového omylu: žalobkyně již tehdy byla v plné remisi a náročnost její práce nebyla nadměrná (odpovídala jejímu vzdělání). Komise v Brně ve srovnávacím posudku uvedla, že ke zvýšení míry poklesu pracovních schopností žalobkyně na celkových 35 % nebyl objektivní důvod ani v době přiznání invalidního důchodu, psychická náročnost práce žalobkyně odpovídala jejímu vzdělání. Obě komise jednaly v nepřítomnosti žalobkyně. Krajský soud žalobu zamítl: všechny posudky (dvou posuzujících lékařů a dvou posudkových komisí) se shodují, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro uznání invalidity.

[5] Žalobkyně (v tomto řízení *stěžovatelka*) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností. Tvrdí, že krajský soud měl rozhodnutí ČSSZ zrušit pro nepřezkoumatelnost. Stěžovatelce dále vadí, že krajský soud ve značném rozsahu zjišťoval skutkový stav a nekriticky převzal závěry posudkových komisí. Komise se však vyjadřovaly i k nemedicínské otázce, zda zaměstnání žalobkyně odůvodňovalo uznání 10% míry poklesu jejích pracovních schopností. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že došlo k posudkovému omylu, a vadí jí, že ji posuzující lékaři ani posudkové komise osobně nevyšetřili.

[6] Ohledně přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatelka tvrdí, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení (nezrušil rozhodnutí ČSSZ pro nepřezkoumatelnost, ale jeho odůvodnění sám nahradil) a že toto pochybení mělo dopad do jejího hmotněprávního postavení. Navíc v judikatuře NSS dosud nebyla řešena otázka, zda uplatnění správního uvážení může představovat posudkový omyl. Nejednotně je pak řešena otázka nutnosti osobního vyšetření.

[7] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Stěžovatelka označuje dvě právní otázky, které jsou podle ní v judikatuře správních soudů nedostatečně nebo nejednotně řešeny: nutnost osobního vyšetření posuzované osoby a vymezení posudkového omylu. První z těchto otázek se však ke stěžovatelčině věci nevztahuje. To, že nebyla osobně vyšetřena, totiž stěžovatelka v řízení před krajským soudem nenamítala; v kasačním řízení jde tedy o námitku nepřípustnou (mimo to je judikatura v této otázce jednoznačná – osobní vyšetření je vyžadováno tehdy, pokud přesvědčivý posudkový závěr nelze učinit na základě vzájemně souladných písemných podkladů; např. rozsudek NSS ze dne 24. 3. 2021, čj. 10 Ads 290/2019 - 24, body 23 a 24).

[10] Druhou otázkou (vymezením posudkového omylu) se pak, v rozporu se stěžovatelčím tvrzením, NSS zabýval už dostatečně. Posudkový omyl je jeden z důvodů, pro které lze odejmout dříve přiznaný invalidní důchod (dalšími důvody jsou zlepšení a stabilizace zdravotního stavu). Jde o omyl ohledně skutkového stavu, kterého se může dopustit ten, kdo skutkový stav zjišťuje (tj. posuzuje z medicínského hlediska zdravotní stav posuzované osoby). Důvod odnětí dříve přiznaného invalidního důchodu

pokračování

(zjištění posudkového omylu) je otázkou skutkovou, vycházející z posouzení zdravotního stavu posuzované osoby. Proto tento důvod musí uvést posuzující orgán, který má potřebné medicínské znalosti; správní orgán ani soud nemohou „mezery“ v posudku nahradit vlastní úvahou (rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2008, čj. 6 Ads 31/2007 - 69). Úkolem soudu, který přezkoumává rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu, pak v zásadě je zjistit, zda po doplnění skutkových zjištění posudkovou komisí MPSV jsou důvody pro odnětí důchodu podány úplně a přesvědčivě (rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2012, čj. 6 Ads 97/2012 - 28, bod 24).

[11] Věcně stěžovatelka nesouhlasí s tím, že jí nově nebyla zvýšena základní procentní hodnota poklesu pracovních schopností (25 %) o dalších 10 procentních bodů, zatímco o rok dříve se jí tohoto zvýšení dostalo. Stěžovatelkou formulovaná otázka, zda správní uvážení (*tím asi míněno zvýšení, či naopak nezvýšení o 10 procentních bodů*) může představovat posudkový omyl, však nedává smysl. Posudkového omylu (omylu ohledně skutkového stavu) se nemůže dopustit správní orgán (ten skutkový stav sám nezjišťuje), na druhou stranu jen správní orgán může uplatnit správní uvážení (uvážet ohledně právního posouzení zjištěného skutkového stavu). Správní uvážení by se uplatnilo, pokud by se podle příslušného zákonného ustanovení ČSSZ mohla rozhodnout, zda osobám s například 25% mírou poklesu pracovních schopností s ohledem na další okolnosti přizná invalidní důchod. Takto ale zákon formulován není. Posuzující lékař nebo komise správní uvážení uplatnit nemohou. Nemohou uplatnit ani jiné uvážení; konkrétní číselné hodnocení míry poklesu pracovních schopností není jejich odhadem, ale údajem zjištěným na základě objektivních vstupů (lékařských zpráv, zdravotnické dokumentace, popřípadě osobní prohlídky posuzované osoby).

[12] Stěžovatelce vadí, že se ohodnocení míry poklesu jejích pracovních schopností změnilo, respektive že tato změna byla až v řízení před soudem odůvodněna posudkovým omylem. To však nesvědčí pro přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud totiž při svém rozhodování postupoval v souladu s ustálenou judikaturou a nedopustil se hrubého pochybení při výkladu práva. Správní soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci invalidity ověřuje, zda posudek, o který se opírá rozhodnutí správního orgánu, je úplný a přesvědčivý (rozsudek ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena. Správní soud si ale nemůže učinit vlastní úsudek o medicínských otázkách, proto úplnost, přesvědčivost, a tím i správnost posudku odůvodňujícího rozhodnutí správního orgánu hodnotí především na základě dalšího odborného posudku. NSS přitom už dříve zdůraznil, že určité rozdíly v posudkových závěrech jsou v řízeních o žádostech o invalidní důchod pravidlem; nelze nic dovozovat jen z toho, že posouzení ve správním řízení a řízení soudním jsou v určitých aspektech odlišná (rozsudek ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 Ads 158/2012-24, bod 17). Zde navíc dva odborné posudky zpracované až v řízení před soudem dospěly ke stejnému hodnocení jako posudek, o nějž se opíralo napadené správní rozhodnutí. Krajský soud na jejich základě zjistil, že napadené rozhodnutí ČSSZ bylo odůvodněno řádně zjištěným a náležitě popsaným skutkovým stavem. Nemohl tedy hrubě pochybit tím, že napadené rozhodnutí nezrušil.

[13] Krajský soud hrubě nepochybil při výkladu práva a nejsou tu ani jiné důvody pro přijetí kasační stížnosti (tedy právní otázka řešená judikaturou nedostatečně, rozporně

nebo nesprávně). Proto NSS kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatelka úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné České správě sociálního zabezpečení právo na náhradu nákladů nenáleží (i kdyby jí snad nějaké náklady vznikly), protože jde o věc důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu